

Նահապետ Քուչակ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

eMatenadaran.

Նահապետ Քուչակ Բանաստեղծություններ

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24429814

Բանաստեղծություններ:

ISBN 9781772468021

Аннотация

Նահապետ Քուչակի անունով գրավոր եւ բանավոր ավանդությանը պահպանվել եւ առայժմ հայտնի են շուրջ մեկ տասնյակ կրոնական, բարոյախրատական եւ սիրային բովանդակությամբ աշուղական երգեր՝ հայերենով ու թուրքերենով, որոնցից յոթը՝ հայատառ թուրքերենով: 1880-ական թվականներից թյուրիմացաբար Նահապետ Քուչակին են վերագրվել նաեւ միջնադարյան հայրենները: Այդ վերագրումն սկսվել է բանասեր Ա. Տեւկանցի «Հայերգ» գրքից (1882) եւ հետագայում դարձել է գրական ավանդույթ, որին հետեւել են նաեւ ուրիշ բանասեր-գրականագետներ: Թեւ 1920-ական թվականներին Մ. Աբեղյանը ապացուցեց այդ վերագրման անհիմն լինելը, բայց հետագայում եւս Նահապետ Քուչակը համարվել է միջնադարյան հայրենների հեղինակ, նրա անունով են հրատարակվել եւ բազմաթիվ լեզուներով թարգմանվել այդ երգերը: Այս իմաստով Նահապետ Քուչակը դարձել է պայմանական եւ հավաքական անուն, որով լայն շրջաններում հայտնի է հայ միջնադարյան քնարերգության այդ մեծ եւ հարուստ ժառանգությունը:

Содержание

1	5
2	6
3	7
4	8
5	9
6	10
7	11
8	12
9	13
10	14
11	15
12	16
13	17
14	18
15	19
16	20
17	21
18	22
19	23
20	24
21	25
22	26
23	27

24	28
25	29
26	30
27	31
28	32
Конец ознакомительного фрагмента.	33

Նահապետ Քուչակ Քանաստեղծություններ

1

Էրնեկ ես անո՛ր կու տամ,
որ առեր իր եարն է փախեր,
Ոնց որ ըզկամուրջն անցեր,
ջուրն ելեր, զկամուրջն է տարեր.
Ձընիկ – եղեմնիկ եկեր,
գոտվընուն հետքն է կորուսեր.
Առեր, ի պաղչան մըտեր,
ցորեկով գդընչիկն է պագեր:

2

Քանի դու ինձի էիր,
նայ կանաչ ու ցօղն ի վրայ.
Երբ դու որ յիսնէն ելար,
ձիւն երեկ՝ եղեմն ի վըրայ.
Թէ այլվ'ի ի յի՛ս դառնաս
ու կենաս խելացոյ ի վըրայ.
Երթամ, բարկ արե՛ւ լինամ,
գամ, կանգնիմ կամարիդ վըրայ:
Լոյս ծագեմ ի քո վըրայ,
որ սաստի՛կ ձիւնըն վերայ:

3

Ուր էիր, ուսկի՞ց եկար,
քան գամէն ծաղիկ դու պայծառ.
Եկիր ի՞նչ հոգիս մըտար,
չես ի տար պահիկ մի դադար.
Սըրտիս մէջն ի ժուռ եկար,
ի՛նչնելու ճարա՛կ չի գըտար.
Չարկիր ի գըլխուս վերայ,
ի՛նչերուս ի վար թափեցար:

4

Այս աստընվորիս վերայ
երկու բան ողորմ ու լալի.
Մէկ՝ որ սիրոյ տէ՛ր լինի,
Մէկ՝ որ գա՛յ ըրողն ու տանի:
Մեռածըն գէմ չէ՛ լալի,
որ ունի զիր խոցն ալանի.
Եկէ՛ք, գողորմուկս տեսէք,
ոչ մեռած է, ոչ կենդանի

5

Աչերդ է ծովէն առած,
եւ ուներդ է ի թուխ ամպէն.
Այդ քո պատկերքդ սուրաթըդ
ի վարդին կարմիր տերեւէն.
Ուր որ դու կանգնած լինիս,
չէ պատեհ վառեն մոմեղէն.
Ծոցուդ լոյսըն դուրս ծագէ,
գէն ելնէ մեռելն ի հողէն:

6

Սո՛ւտ է, որ կ'ասեն, եղբա՛րք,
թ՛րնտանի կաքաւ չի լինի.
Մէկիկ մ'ես երէկ տեսայ, -
ւ՛երնեկ է գիր տէրն որ ունի.
Իր օնքն էր դալամով քաշած,
ւ՛իր բերանըն շաքարով ի լի.
Զմեռելն այլ ի գիրկն առնու,
ի ծոցուն հանէ կենդանի:

7

Լուսի՛ն, պարծենաա, ասես.
Լուս կու տամ ես աստընվորիս:
Ահա՛ հողեղէն լուսին
ի գըրկիս՛ի երեսն երեսիս.
Թէ չես աւատալ այս գերուս,
յն՛տ տանեն ըզփէջ կապայիս,
Վախեն՝ սիրոյ տէր լինիս,
լուս պակա՛ս տաս աստընվորիս:

8

Ի՞նչ անեն, կամ ի՞նչ լինամ,
յո՛ւր տեսնում աղուր, նայ սիրեն,
Թե գյաւիտենից պատճառն
են ուսել, ես երթամ, ասեն,
Չաղէկըն այլ գիրկս առնեն,
ի՛սստուծոյ երթամ, ցըցընեն,
– Չաղէկըն դո՛ւ ստեղծեցիր,
ինձ յե՛ր մեղք դընես, թէ սիրեն:

9

Լուսինն ի սարէն փըրթաւ,
ի՛նքն ու իւր աստղղըն ի հիտրաց.
Չաղուորն ի գիրկըս առի,
պագ առի երկուքս ի հիտրաց.
Ըստեղծողն իր բերնովն ասաց.
Մի՛ թողուր զատ եարդ ի ձեռաց.
Հընցկուն պէլըման աղուոր
չե՛ն ստեղծեր երկուքն ի հիտրաց:

10

Հընցեղ եմ ի քո սիրուդ,
որ տըղեկըն ծիծ չէ կերել.
Մարիկըն վաղուց մեռել,
ու տըղեկն որբուկ սընացել:
Չուր տուր իմ ծարաւ լերդիս,
քո սիրուդ ի տապն եմ ընկել.
Խօսէ՛, որ առնում իխրար,
ես յետի նէֆէսս եմ եկել:

11

Ես ան հաւերուն էի,
որ գետինըն կուտ չուտէի.
Թըռչի երկընօքն երթի,
թէ սիրոյ ականատ չընկնէի.
Ակնատն ի ծովուն միջին՝
էր լարած՝ ի ես չգիտէի.
Ամէն հաւ ոտօքն ընկնէր,
ես ոտօքս ու թեւս անլի:

12

Ա՛յ, գրնա՛, չի պիտիս դուն ինձ,
լուկ պեգա՛ր իմ սիրտս ի քենէ.
Ջերայ խոցեցիր դուն զիս,
լուկ վերցաւ սիրտըս ի քենէ.
Թէ գան ու գրեզ ջուր ասեն,
կամ ջրրին ճարակն ի քենէ՛, -
Տարեկ մի ծառուած կենամ,
չի խըմն՛ս կաթիկ մ՛ի քենէ:

13

Երբ որ ես պրզտիկ էի,
կանչեին ինձ ոսկի տրղայ.
Մեծցա, սիրու տէր եղայ,
երեսիս գոյնըն կու գընայ.
– Մանկտի~ք, ձեր արեւն ասեմ,
որ սիրուն՝ քարըն չի դիմնայ.
Սիրուն՝ քար լ'երկաթ պիտի,
պողպատէ դըռնակն ի վերայ:

Այդ քո ստեղծողիդ համար,
երբ քայլես, գուներդ մի՛ շարժեր.
Այդ քո աչերուդ խրնճերն՝
շատ մարդու ախն է խըմեր.
Խօշ եա՛ր, արեւուդ համար,
որբուկ եմ, զիս մի՛ լացըներ.
Տըղայ եմ, չեմ ի կենար,
զիս ի քո կրակըդ մի՛ ձրգեր:

15

Ես աչք ու դու լոյս, հոգի,
առանց լո՛յս՝ աչքըն խաւարի.
Ես ձուկ ու դու ջուր, հոգի,
առանց ջո՛ւր՝ ձուկըն մեռանի.
Երբ գձուկն ի ջրէն հանեն
ի՛նչ այլ ջուր ձրգեն, նայ ապրի,
Երբ գիս ի քենէ գատեն,
քան գմեռնելն այլ ճար չի լինի:

16

Հանցգրուն եմ ի քո սիրուդ,
զինչ ամպերըն կ'առնեն շառափ.
Չայդ երկիրն ամէն գիտէ,
սիրոյ տէր եմ հետ քեզ խարապ.
Այս իմ նենգատր աչերս
չի կենար մէկ պահ մի պարապ.
Կուլայ, գօրն ըզքե՛զ կ'ուզէ,
չի՛առներ այլ մարդու տօլապ:

Կօզա՛լ, մի՛ հագնիր կապուտ,
մի՛ խաղար ու տար թեւերուդ.
Մի՛ գար ի՛նչ դըռնովն անցիր,
մի՛ ճօճար, կօզա՛լ, արեւո~ւդ.
քո հարն ալ շատ վարձկ արեր,
շատ կարմունճ կապեր գետերուն.
Դուն ալ մէկ վարձկունք մ՛արա,
պագ մը տուր դընչիդ մօտերուն:

18

Կարմիր ճերմակ երես,
ա~մ քանի՞ դու գիտ պիտ էրես.
Քանի որ մէջիս նրատիս,
ուներովդ հետ ինձ զըրուցես.
Կոճկեկդ այլ արձակ այնես,
ու ճերմա՛կ ծոցըդ ցըցընես.
Կու վախեն՝ թողուս, ելլես,
ու ծոցէդ մահրում մընամ ես:

19

Ի՞նչ անեն, կամ ի՞նչ լինիմ,
տէր չունիմ, որ գայ զիս ձենէ.
Ո՛չ ունիմ համբերութիւն,
որ լըռեն սահաթ մի քենէ.
Հանցեղ եմ ի քո սիրուդ,
զինչ ամառ ծաղիկն ի ջրրէ.
Խեղճըն ի յերկինք ի վեր
պաղատէր քք կաթ մի կաթէր:

20

Իմ սիրտս ի քո վառ սիրուդ՝
գլտ աշնան դագէլ կու դողայ.
Արտսունք ի յերեսս ի վէր՝
գլտ գարնան անձրեւ կու ցողայ.
Հոգիս ի յիսնէ ելաւ,
մէկ մի քո ծոցոյդ ճար արաւ.
Ծոցիկս է ծոցիդ սովոր,
այլ ընդ ո՞ր երթայ, մեկ սաս՛:

21

Պատշայ մի տրնկեր եմ ես,
թ'ի՞նչ աղէկ մորճեր կայի ի ներս.
Սընուցի ի՞նչ հասք բերի,
խըլեցին գայն, ու կուլամ ես.
Չէտ մանկակորուստ կաքաւ՝
ի լեռներեն ի շուրջ կուգամ ես.
Լքսեր եմ՝ ակնա՛տ ունիս,
բեր լարէ՛, գամ ընկնիմ ի ներս:

Երթա՛ն, չի կենա՛ն ի հոս,
ուր երթամ, հոն ա՛լ չի կենամ.
Երթամ քանց Հոռոմն ի վար,
վըտարի՛ն, այլ իսկի չի գամ.
Թէ գան զիմ տեղըն ասեն,
նայ, հեռու եմ, ա՛յլ հեռանամ.
Թէ գան ու գրո տեղն ասեն,
նայ, զինճիլն եմ, կըտրեմ ու գամ:

Ե՛ր, ե՛կ դու ի քո տանէն,
զինչ ելնէ արեւն ի մօրէն,
Ծագէ լոյս ի քո ծոցէդ,
զինչ գարնան կայծակն ի յամիսէն.
Շատ երէց ու արեղայ
իջուցեր քո սէրն ի բեմէն.
զիս այլ սիրու տէր արիբ,
ու հանիր իմ հօրն ի տանէն:

Դեղնել եմ խընկիդ նըման,
գունատել եմ գէտ ըզգաֆրան.
Չի գիտեմ՝ քո սէ՞րդ արել.
Քէ՞ եկել է օրս ի մահուան:
Ասցին, թէ դու դեղ ունիս,
տուր ինձի, որ կենդանամ.
Թէ չէ՞ կու մեռնիմ, գընամ,
գան ասեն քեզ մարդասպան:

իտես, որ դուն պարծեցար,
թէ՛ «Ճերմակ ծոցըս քեզ ծառայ»,
Յետև փռշման եղար.
Խըրատն ո՞վ երեստ՝ մեկ ասա:
Ինձ խիփն ու դուսայ կու գայ՝
քո ծոցուդ ա՛յլ մարդ տիրանայ,
Պագնէ գիմ պագած տեղիքն,
լուկ դընէ գերեսն ի վերայ:

Թուխ աչք եւ ունքեր ունիս,
լայն ճակատ ու կարմիր երես.
Այդ ճերմակդ որ դուն ունիս,
ըզձամամ ծըծերդ որ ի ներս,
Մեռնիս, այլ անդին երթաս,
գայդ ճերմակ ծոցիկդ ի՞նչ անես,
Չամէնըն որդե՛րն ուտեն, -
դու Է՞ր գիս մահրում կու պահես:

Ելայ, ես ի քեզ եկի,
քեզ յիսնէ կարօտ գիտէի.
ալըս քեզ դիժար թըվաց, -
ես ի յիմ միտքս անդիճեցի:
Մի՛ լար, մի՛ տըրտում կենար.
մի՛ հաշվիլ գօրըս քեզ տարի.
Ան ոտքն որ ի հոս իբեր,
նա կարէ, որ ա՛յլվայ տանի:

Քնաի~ ու քանի~ ասեմ.
«Չիմ եարին կապան կարեցէք.
Արեւն իւր երե՛սք արէք,
գլուարնկան աստառ ձեւեցեք.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.